

На основу члана 2.9 став (1) тачка 2, а у вези са чланом 14.1 и чланом 14.3 став (6) Изборног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 и 41/20), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је, на 21. сједници, одржаној 11.02.2021. године, донијела

**ИНСТРУКЦИЈУ
о примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона БиХ**

**Члан 1.
(Предмет)**

Овом инструкцијом уређује се поступак координирања и надгледања поновљених избора у основној изборној јединици Добој и Сребреница, који се одржавају 21.02.2021. године од стране супервизора, акредитованог и овлашћеног испред Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (у даљем тексту: супервизор).

**Члан 2.
(Вријеме и мјесто надгледања)**

Супервизор из члана 1. ове инструкције, за надгледање избора на бирачким мјестима и за надгледање рада Градске изборне комисије Добој и Општинске изборне комисије Сребреница (у даљем тексту: изборна комисија) код спровођења поновљених избора 21.02.2021. године у основној изборној јединици Добој и Сребреница, дужан је бити присутан на одређеном бирачком мјесту, односно у сједишту изборне комисије у времену од 06:00 часова до краја бројања и паковања изборног материјала са бирачког мјеста, односно до краја рада изборне комисије.

**Члан 3.
(Обавезе, права и поступање супервизора за надгледање рада изборне комисије)**

Током надгледања рада изборне комисије, супервизор:

- a) врши надгледање рада изборне комисије,
- b) је присутан у изборној комисији од 06.00 часова дана 21.02.2021. године до краја рада изборне комисије,
- c) координира са супервизорима Централне изборне комисије БиХ који су на бирачким мјестима на начин да преузима све битне податке од супервизора и доставља на даље поступање,
- d) упозорава изборну комисију и упућује је на процедуре и начин отклањања неправилности,
- e) уколико изборна комисија не отклони неправилност или не поступи у складу са прописима, обавјештава Централну изборну комисију БиХ,

- f) помаже изборној комисији савјетодавно у пословима уноса и обједињавања изборних резултата,
- g) упозорава изборну комисију о свим процесним радњама које треба извршити уколико овај не изврши прописану радњу и
- h) у сарадњи са изборном комисијом у току изборног дана врши надзор рада бирачког одбора на терену.

Члан 4.

(Обавеза супервизора за надгледање рада бирачког одбора)

Током надгледања рада бирачког одбора, супервизор дужан је:

- a) вршити надгледање и понашати се у складу са Кодексом за супервизоре,
- b) водити писани Записник током надгледања,
- c) бити присутан на одређеном бирачком мјесту у 06.00 часова дана 21.02.2021. године, (час времена прије отварања бирачког мјеста) до краја рада бирачког одбора на бирачком мјесту,
- d) показати акредитацију за надгледање и дати важећи идентификациони документ у сврху евидентирања од стране предсједника бирачког одбора у дијелу 34 Записника о раду бирачког одбора,
- e) надзирати активности бирачког одбора прије отварања бирачког мјеста што укључује: утврђивање броја имена на изводу из Централног бирачког списка, утврђивање броја задужених гласачких листића оба нивоа и припрема гласачке кутије за изборни дан,
- f) доставити податак супервизору за надгледање рада изборне комисије о отварању бирачког мјеста, евентуалном кашњењу у отварању, прекиду рада и затварању бирачког мјеста,
- g) у току гласања надзирати активности бирачког одбора: поступак идентификације бирача, поступак издавања гласачких листића, поштовање принципа тајности гласања, начин убацивања гласачких листића у гласачку кутију, те поступак помоћи другог лица бирачима којима је потребна помоћ,
- h) одмах обавијестити супервизора за надгледање рада изборне комисије о свим проблемима на бирачком мјесту,
- i) доставити супервизору за надгледање рада изборне комисије, податак о броју бирача који су гласали на бирачком мјесту у 11:00, 16:00 и 19:00 часова,
- j) након затварања бирачког мјеста пратити поступак утврђивања броја потписа на изводу из Централног бирачког списка, утврђивања броја неискоришћених и оштећених гласачких листића и паковања неискоришћеног изборног материјала,
- k) пратити поступак бројања гласачких листића за начелника општине (већински глас) и паковање изборног материјала за тај ниво,
- l) прослиједити на погодан начин резултате за начелника општине/градоначелника града (Образац БС и ЗР) супервизору за надгледање рада изборне комисије,
- m) пратити бројање гласачких листића за скупштине општине/скупштину града (отворена листа) и паковање изборног материјала за тај ниво,
- n) дан након одржаних поновљених избора у основној изборној јединици супервизор сачињава извјештај о свим горе наведеним активностима и исти доставља Централној изборној комисији БиХ и

- o) сачинити писани извјештај о спровођењу својих задужења прописаних овом инструкцијом.

Члан 5.

(Права супервизора за надгледање рада бирачког одбора)

Током надгледања рада бирачког одбора супервизор има право да:

- i) прегледа да ли је бирачко мјесто уређено у складу са актима Централне изборне комисије БиХ, односно, у складу са шемом уређења бирачког мјеста,
- j) изврши контролу да ли је у 06.00 часова изборни материјал комплетан и да ли је исправно достављен на бирачко место, односно, да ли су гласачки листићи уредно упаковани у оригиналне кутије,
- k) упозори предсједника бирачког одбора о свим процесним радњама које треба извршити уколико овај не изврши прописану радњу,
- l) уколико одређена радња се не извршава на прописани начин, идентификација бирача, издавање гласачких листића, тајност гласања бирача у гласачкој кабини и убацивање гласачких листића у гласачку кутију, упозори предсједника бирачког одбора о уоченој неправилности,
- m) приликом утврђивања и паковања неискориштеног гласачког материјала упозорити предсједника бирачког одбора на све процесне радње уколико уоче неправилност,
- n) током бројања гласачких листића надгледа да ли се поступак одвија у складу са одредбама Изборног закона БиХ и Правилника о спровођењу избора у Босни и Херцеговини, нарочито одредбе које се односе на важеће и неважеће гласачке листиће, као и одредбе о начину бројања гласова по кандидатима политичких субјеката и
- o) пружи стручну помоћ бирачком одбору у свим радњама на бирачком мјесту.

Члан 6.

(Поступање супервизора за надгледање рада бирачког одбора)

У случају уочавања неправилности на бирачком мјесту или поступања бирачког одбора супротно прописима, супервизор поступа на сљедећи начин:

- a) упозорава предсједника бирачког одбора и упућује га на процедуре и начин отклањања неправилности,
- b) уколико предсједник не отклони неправилност или не поступи у складу са прописима, обавјештава изборну комисију и Централну изборну комисију БиХ,
- c) евидентира примједбу у Записник о раду бирачког одбора дио 36 Записника о раду бирачког одбора и потписује се,
- d) супервизору којем је онемогућено уписивање примједбе у Записник о раду бирачког одбора сачињава службену забиљешку и обавјештава изборну комисију и Централну изборну комисију БиХ, те исту доставља по стицању услова Централној изборној комисији БиХ и изборној комисији и
- e) усмено обавјештава супервизора за надгледање рада изборне комисије.

Члан 7.
(Изглед и садржај акредитације)

(1) Акредитација је правоугаоног облика и садржава сљедеће податке:

- a) у горњем дијелу:
 - 1) знак Централне изборне комисије БиХ;
- б) испод:
 - 1) ознака СУПЕРВИЗОР,
 - 2) број акредитације,
 - 3) датум издавања акредитације и број рјешења,
 - 4) потпис овлашћеног лица које је издало акредитацију;
- д) поред потписа, у десном углу:
 - 1) печат Централне изборне комисије БиХ.

(2) Акредитација је бијеле боје.

(3) Подаци на акредитацији штампају се на језицима и писмима који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини.

(4) На полеђини акредитације исписан је текст: "Супервизор у току надгледања изборног процеса неће ометати изборне активности и поштоваће тајност гласања. За вријеме надгледања изборних активности супервизор ће носити службену акредитацију.

Члан 8.
(Прилози)

Саставни дио ове инструкције је Кодекс понашања супервизора, образац Записника о надгледању на бирачком мјесту/рада изборне комисије и изгледа акредитације.

Члан 9.
(Ступање на снагу и објављивање)

Ова инструкција ступа на снагу даном доношења, а објавиће се на интернет-страницама Централне изборне комисије БиХ.

Број: 06-1-02-2-451-1/21
Сарајево, 11.02.2021. године

КОДЕКС ПОНАШАЊА ЗА СУПЕРВИЗОРЕ

Стално бити строго политички непристрасан Супервизори морају стално бити строго политички непристрасни, укључујући и слободно вријеме. Они не смију изразити или показати предрасуде или предност у вези са политичким партијама, кандидатима или у вези са спорним питањима у изборном процесу. Супервизори такођер не смију спроводити било какву активност која би се разумно могла схватити као преферирање или давање политичке добити за било којег политичког субјекта, као што је ношење или показивање било каквих политичких симбола, боја, застава или прихваћање вриједности од политичких такмаци.

Не смију опструсати изборне процесе Супервизори не смију опструисати било који елемент изборног процеса, укључујући процесе прије избора, гласање, бројање и приказивање резултата и процесе послије дана избора. Супервизори могу на лицу мјеста изборним званичницима скренути пажњу на неправилности, превару или значајне проблеме, осим ако је то забрањено законом и то морају урадити на не опструктиван начин. Супервизори могу постављати питања изборним званичницима све док супервизори не опструишу изборни процес.

Приказати прикладну идентификацију Супервизори морају јасно приказати идентификацију обезбеђену од стране Централне изборне комисије БиХ за надзирање избора, као и лични идентификациони документ на захтјев изборних органа.

Задржати тачност запажања и професионализам у доношењу закључака Супервизори морају обезбиједити да су сва њихова запажања тачна. Запажања морају бити разумљива, биљежећи позитивне као и негативне факторе, правећи разлику између значајних и незначајних фактора и идентификујући моделе који би могли имати веома битан утицај на интегритет изборног процеса. Одлуке супервизора морају бити засноване на највишим начелима тачности информација и непристрасности анализе, правећи разлику између субјективних фактора и објективних доказа. Супервизори све своје закључке морају засновати на чињеничним и доказивим доказима и не смију прерано доносити закључке. Супервизори такођер морају имати евидентију о мјесту где су надзирали изборе, запажањима и другим релевантним информацијама како налаже Централна изборна комисија БиХ и такве документе морају предати.

Суздржати се од давања коментара у јавност или медијима Супервизори се морају суздржати од давања било каквих личних коментара о њиховим запажањима новинарима или члановима јавности, осим ако је то другачије специфично наложено од стране Централне изборне комисије БиХ. Супервизори би требали медије или остала заинтересована лица упутити на она лица која су одређена од стране Централне изборне комисије БиХ за давање информације.

Задржати прикладно понашање Супервизори морају задржати прикладно понашање и поштовати друге, укључујући изражавање, користити добро процејену у личним контактима и имати професионално понашање на највишем нивоу, чак и у слободно вријеме.

ОЗНАКА БИРАЧКОГ МЈЕСТА :

Презиме и име				
Одзив на бирачком мјесту	1. 11:00	☐ ☐ ☐ ☐		
	2. 16:00	☐ ☐ ☐ ☐		
	3. 19:00	☐ ☐ ☐ ☐		
Датум и вријеме надзора активности:	Долазак:			
		<i>Датум</i>	<i>Час</i>	
	Одлазак :			
		<i>Датум</i>	<i>Час</i>	

ДИО II

a) Запажања прије уласка на БМ (Генерално атмосфера испред бирачког мјеста)		
1. Да ли је бирачко мјесто тешко за пронаћи ?	Да/Не	
2. Да ли је приступ бирачком мјесту адекватан за лица са посебним потребама ?	Да /Не	
3. Да ли је омогућен несметан улазак на бирачко мјесто ?	Да /Не	
4. Да ли се у кругу од 50 м налазе постери или присталице политичких субјеката ?	Да/Не	

b) Запажања на бирачког мјесту

1. Да ли је бирачко мјесто отворено на вријеме ?	Да/Не
2. Да ли је недостајало нешто од изборног материјала (гласачка кутија, гласачки листићи, изводи из Централног бирачког списка, обрасци) ?	Да/Не
3. Да ли је извршено ручно бројање гласачких листића прије отварања бирачког мјеста?	Да/Не
4. Да ли је показана гласачка кутија празна и потом запечаћена?	Да/Не
5. Да ли је обезбеђен простор за тајно гласање?	Да /Не
6. Да ли има бирача који се нису могли пронаћи на изводу из Централног бирачког списка? У колико случајева:	Да/Не a) < 5 b) 5-10 c) > 10
7. Да ли је примјећено породично гласање ? У колико случајева:	Да/Не a) < 5 b) 5-10 c) > 10
8. Да ли је било утицаја на бираче приликом гласања ? У колико случајева:	Да/Не a) < 5 b) 5-10 c) > 10
9. Да ли се гласачка кутија налази на видљивом мјесту ?	Да/Не
10. Да ли је било инцидентних ситуација на бирачком мјесту током гласања и бројања ?	Да/Не

11. Да ли су инцидентне ситуације или проблеми унесени у Записник о раду бирачког одбора?	Да/Не
А) Унесите број искориштених гласачких листића.	☐ ☐ ☐ ☐
Б) Унесите број лица који је гласао.	☐ ☐ ☐ ☐
Разлика (А-Б)	☐ ☐ ☐ ☐

Инцидентне ситуације из тачке 10/Појашњења/Остале запажања:

Напомена . У случају потребе користити додатни листи папира

Датум: _____

Потпис: _____

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

BROJ

SUPERVIZOR

AKREDITACIJE: _____

Pravo nadgledanja

prema rješenju SIP

br. _____

Nadnevak: _____

Ovjerava: _____ MP

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

СУПЕРВИЗОР

БРОЈ АКРЕДИТАЦИЈЕ: _____

Право надгледања

према рјешењу ЦИК

бр. _____

Датум: _____

Овјерава: _____ МП

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

BROJ

SUPERVIZOR

AKREDITACIJE: _____

Pravo nadgledanja

prema rješenju CIK

br. _____

Datum: _____

Ovjerava: _____ MP

Supervizor tijekom nadgledanja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasovanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti, supervisor će nositi službenu akreditaciju.

Супервизор, у току надгледања изборног процеса, неће ометати изборне активности и поштоваће тајност гласања. За вријеме надгледања изборних активности, супервизор ће носити службену акредитацију.

Supervizor, u toku nadgledanja izbornog procesa, neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti, supervisor će nositi službenu akreditaciju.